

**Обґрунтування
до проєкту постанови НКРЕКП «Про накладення штрафу
на НЕК «УКРЕНЕРГО» за порушення Ліцензійних умов з передачі електричної
енергії та недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють
функціонування ринку електричної енергії та проєкту розпорядження
«Про усунення порушень НЕК «УКРЕНЕРГО»**

Відповідно до Плану здійснення заходів державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, на 2025 рік, затвердженого постановою НКРЕКП від 13 листопада 2024 року № 1940 та постанови НКРЕКП від 11 березня 2025 року № 366 «Про збільшення строку проведення планової перевірки НЕК «УКРЕНЕРГО», на підставі посвідчень про проведення перевірки від 03 березня 2025 року № 102, від 04 березня 2025 року № 106, від 14 березня 2025 року № 120 та від 28 березня 2025 року № 139 НКРЕКП здійснено планову перевірку дотримання ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (далі – НЕК «УКРЕНЕРГО», Товариство, Компанія, ОСП, Ліцензіат) (код ЄДРПОУ 00100227) вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії та Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії (далі – Ліцензійні умови з передачі електричної енергії), затверджених постановою НКРЕКП від 09 листопада 2017 року № 1388 за період діяльності з 01 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року, за результатами якої складено Акт від 02 квітня 2025 року № 78 (далі – Акт № 78).

Листом від 09.04.2025 № 01/22097 НЕК «УКРЕНЕРГО» надано до НКРЕКП пояснення та зауваження до Акту № 78, які опрацьовано.

Так, Актом № 78 встановлено та зафіксовано наступне:

№ п/п	Виявлене порушення	Суть порушення
1	пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії	щодо обов'язку ліцензіата здійснювати ліцензовану діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме: пункту 4.13.2 Правил ринку шляхом забезпечення автоматичного створення пропозицій на балансуочу електричну енергію (що маркуються як створені системою управління ринком) для кожного відповідного постачальника послуг з балансування і для кожного розрахункового періоду із зазначенням ціни та обсягу пропозиції; пункту 4.18.13 Правил ринку в частині занесення у СУР записів щодо видачі відповідних диспетчерських команд;

UB
НКРЕКП
№793-14.1.1/25 від 28.04.2025
КЕП: Смикалов В. Р. 28.04.2025 17:34
3FAA9288358EC00304000000F32D32007E80E200
Сертифікат дійсний з 31.03.2025 до 29.03.2027 14:30

	вимог підпункту 31 пункту 2.3 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії	не врахування відповідно до пункту 5.15.2 Правил ринку під час складання розрахунків за небаланс електричної енергії з урахуванням обсягів купівлі-продажу електричної енергії, графіків відпуску/відбору, диспетчерських команд балансуючого ринку, цін небалансу електричної енергії і сертифікованих даних комерційного обліку; постанови НКРЕКП від 25.03.2020 № 729 «Про накладення штрафу на НЕК «УКРЕНЕРГО» за порушення Ліцензійних умов з передачі електричної енергії та здійснення заходів державного регулювання» в частині врахування як балансуючої енергії обсягів додатково відпущеної або не відпущеної ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії за виконанням команд диспетчера; в частині обов'язку придбання послуги з балансування відповідно до правил ринку на підставі договорів, укладених на основі типового договору, про участь у балансуючому ринку, що затверджується НКРЕКП. (пункт 3.13 Акта № 78, стор. 418-425)
<i>Щодо звернення ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» щодо неврахування ОСП виконаних ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» диспетчерських команд, наданих у 2024 році, поза системою управління ринком, як балансуючої електричної енергії; та щодо не створення НЕК «УКРЕНЕРГО» відповідно до пункту 4.13.2 Правил ринку автоматичних пропозицій на балансууючу електричну енергію в системі управління ринком.</i> Відповідно до пункту 7 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) балансуючий ринок електричної енергії (далі - балансуючий ринок) – ринок, організований ОСП електричної енергії з метою забезпечення достатніх обсягів електричної потужності та енергії, необхідних для балансування в реальному часі обсягів виробництва та імпорту електричної енергії і споживання та експорту електричної енергії, врегулювання системних обмежень в ОЕС України, а також фінансового врегулювання небалансів електричної енергії. На балансуючому ринку ОСП здійснюються: 1) купівля та продаж електричної енергії для балансування обсягів попиту та пропозиції електричної енергії у межах поточної доби; 2) купівля та продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс. Так, відповідно до пункту 4.1.1 Правил ринку, балансуючий ринок за основу свого функціонування приймає зобов'язання одиниці надання послуг балансування. Відповідно до пункту 4.1.4 глави 4.1 розділу IV Правил ринку, на балансуючому ринку здійснюється купівля/продаж електричної енергії для балансування в реальному часі обсягів виробництва, імпорту, експорту, споживання електричної енергії та системних обмежень в ОЕС України. При цьому, відповідно до пункту 4.1.5 глави 4.1 розділу IV Правил ринку продуктом на балансуючому ринку є балансуюча електрична енергія, відпущена/не відпущена або відібрана/не відібрана одиницею надання послуг з балансування за результатом виконання таких типів диспетчерських команд: пряма активація пропозиції ППБ; запланована активація пропозиції ППБ.		

Відповідно до Закону Оператор системи передачі має право надавати відповідно до кодексу системи передачі, правил ринку та стандартів операційної безпеки суб'єктам господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України, обов'язкові для виконання оперативні команди та розпорядження.

Відповідно до Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 308, межі операційної безпеки це гранично допустимі показники параметрів роботи ОЕС України та її окремих складових частин (електричні станції, УЗЕ, система передачі та системи розподілу), такі як межі термічної стійкості, рівнів напруги, струму короткого замикання, частоти, статичної та динамічної стійкості, що відрізняють надзвичайні ситуації від нормальних режимів її функціонування.

Відповідно до п. 1.1.2. Правил ринку диспетчерська команда - команда в режимі реального часу оператора системи передачі постачальнику послуг балансування по кожній одиниці постачання послуг з балансування збільшити або зменшити електричне навантаження.

Відповідно до пункту 4.18.2. глави 4.18 розділу IV Правил ринку ОСП може видати учасникам ринку в будь-який час диспетчерські команди та інші розпорядження з метою забезпечення надійної роботи системи, особливо щодо частоти системи, напруги і струму у критичних вузлах та елементах системи передачі відповідно до Кодексу системи передачі.

Відповідно до підпункту 3 пункту 2.2 глави 2 Положення про взаємодію оператора системи передачі та виробника при диспетчерському (оперативно-технологічному) управлінні, що є додатком 6 до Типового договору про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, що є додатком 5 до Кодексу системи передачі, (далі – Положення), при аварійних ситуаціях в ОЕС України черговий диспетчер оператора системи передачі може дати команду з грифом «аварійно» на завантаження електростанції безпосередньо черговому диспетчеру регіонального диспетчерського центру з наступним повідомленням про це начальника зміни виробника (оператора великих ГЕС/ГАЕС).

Під грифом «аварійно» черговим диспетчером регіонального диспетчерського центру подається команда на зміну навантаження електростанції в межах регульовального діапазону, яку необхідно виконати негайно, незалежно від поточного режиму роботи. Її подання пов'язане з ліквідацією аварійної ситуації в ОЕС України або її частини (регіону). Після ліквідації аварійної ситуації проводиться оптимізація режиму роботи електростанції з урахуванням після аварійного режиму в ОЕС України або її окремої частини (регіону).

В свою чергу, відповідно до пункту 4.19.2 глави 4.19 розділу IV Правил ринку, пропозиція на балансуєчу електричну енергію, яка врегульовує та усуває системні обмеження відповідно до правил, встановлених Кодексом системи передачі, є пропозицією на балансуєчу електричну енергію, для якої було здійснено акцепт з поміткою.

При цьому, відповідно до пункту 4.13.3 глави 4.13 розділу IV Правил ринку у випадку відсутності відповідної заявки/пропозиції на балансуєчу енергію від учасника, обладнання якого підпадає під мережеві обмеження, його графік роботи змінюється за командою диспетчера з оплатою за цінами, що склалась на балансуєчому ринку на відповідний розрахунковий період.

Також, відповідно до положень пункту 4.13.2 глави 4.13 розділу IV Правил ринку якщо ППБ, який зобов'язаний подавати пропозиції на балансуєчу електричну енергію, не подав такі пропозиції для розрахункового періоду, система управління ринком повинна автоматично створити пропозиції на балансуєчу електричну енергію (що маркуються як створені системою управління ринком) для кожного відповідного ППБ і для кожного розрахункового періоду із зазначенням ціни та обсягу пропозиції.

Диспетчерська команда видається ОСП відповідно до результатів алгоритму розрахунку балансуєчого ринку у вигляді активації пропозиції балансуєчої енергії та її деактивації за одним типом активації - запланована активація (scheduled activation).

Відповідно до розділу V Кодексу системи передачі для забезпечення операційної безпеки системи передачі при роботі в синхронному об'єднанні ОСП спільно з ОСП своєї синхронної області визначає загальний мінімальний набір вимог до роботи системи передачі в синхронному енергооб'єднанні для взаємодії з суміжними енергосистемами, а також для використання відповідних можливостей підключених систем розподілу і Користувачів, обладнання яких

знаходиться в оперативному підпорядкуванні ОСП. При цьому забезпечення операційної безпеки є найвищим пріоритетом для ОСП та користувачів системи передачі/розподілу.

Водночас відповідно до пункту 3.1. глави 3 розділу V КСП ОСП повинен забезпечувати, щоб його система передачі постійно знаходилася в нормальному режимі, і повинен попереджувати та усувати порушення операційної безпеки, для чого ОСП повинен розробляти, готувати і застосовувати коригувальні дії з урахуванням їх доступності, достатності часу і ресурсів, необхідних для їх активації.

Зміна виробництва або споживання електричної енергії в межах області управління ОСП користувачами системи передачі/розподілу при виникненні передаварійного режиму у випадку недостатньої кількості резервів активної потужності, права на вимогу якої має ОСП відповідно до підпункту 3 пункту 8.4.1 глави 8.4 розділу V КСП, також повинна здійснюватися в рамках вищезазначених типів коригувальних заходів.

Перелік коригувальних дій, які можуть застосовуватись ОСП, визначено у главі 4 розділу V КСП, зокрема й перерахунок графіків навантажень одиниць постачання послуг з балансування в області регулювання ОСП.

Відповідно до пункту 5.14.4 глави 5.14 розділу V Правил ринку, такі команди мають бути враховані при розрахунку небалансу електричної енергії (як усереднена диспетчерська команда), а відповідно до пункту 5.14.6 глави 5.14 розділу V Правил ринку бути сплачена за найменшою (у разі якщо зона системи перебуває в дефіциті) або найбільшою ціною пропозиції на балансуєчу електричну енергію (якщо зона системи перебуває в профіциті), які є вигіднішими за ціну небалансів.

При цьому, відповідно до положень пункту 4.18.13 глави 4.18 розділу IV Правил ринку усі диспетчерські команди ОСП на зміну рівня відпуску або відбору видаються учасникам ринку через СУР. У разі відсутності комунікації з учасником ринку команда видається через резервний засіб зв'язку з обов'язковим занесенням відповідного запису до СУР. У разі відсутності зворотного зв'язку з відповідним ППБ через телефонні канали його пропозиція вважається акцептованою, а в разі її невиконання йому нараховуються відповідні платежі/штрафи.

Відповідно до листа НЕК «УКРЕНЕРГО» від 17.03.2025 № 01/16429, з січня по липень 2024 року при обліку та проведенні розрахунків з ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» за балансуєчу енергію та небаланси НЕК «УКРЕНЕРГО» керувалося положеннями Правил ринку, а також вимогами постанови НКРЕКП від 25.03.2020 № 729 «Про накладення штрафу на НЕК «УКРЕНЕРГО» за порушення Ліцензійних умов з передачі електричної енергії та здійснення заходів державного регулювання».

Зокрема, вимоги пп.2 та 3 вказаної постанови зобов'язували НЕК «УКРЕНЕРГО» здійснити дії щодо врахування в якості балансуєчої електричної енергії додатково відпущеної або не відпущеної ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії за результатами виконання диспетчерських команд НЕК «УКРЕНЕРГО» та не допускати надалі порушення підпункту 32 пункту 2.3 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії щодо обов'язку ліцензіата придбавати послуги з балансування відповідно до правил ринку на підставі договорів, укладених на основі типового договору, про участь у балансуєчому ринку, що затверджується НКРЕКП, зокрема додатка 1 до Правил ринку, яким передбачено проведення розрахунків зі стороною, відповідальною за баланс, у порядку та в терміни, визначені Правилами ринку, а саме пунктом 7.6.4 Правил ринку щодо здійснення оплати платіжного документа з банківського рахунку адміністратора розрахунків на банківський рахунок учасника ринку протягом трьох банківських днів з дати направлення рахунка.

На виконання вимог постанови Регулятора та з огляду на те, що п. 3 постанови НКРЕКП № 729 було зобов'язано не допускати надалі порушення підпункту 32 пункту 2.3 Ліцензійних умов щодо придбання послуг з балансування відповідно до Правил ринку, НЕК «УКРЕНЕРГО» продовжувала враховувати як балансуєчу енергію обсяги додатково відпущеної або не відпущеної ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії, незважаючи на відсутність таких пропозицій на балансуєчу енергію від ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО».

Разом з тим, відповідно до звернення ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» від 28 лютого 2025 року №25/1250 у період з липня по грудень 2024 року оператором системи передачі здійснювалось

надання команд, що не були враховані у розрахунках на балансуєчому ринку та відповідно призвели до спотворення розрахунку обсягів небалансу електричної енергії.

Комісією з перевірки здійснений **вибірковий аналіз диспетчерських команд**, наданих черговим диспетчером НЕК «УКРЕНЕРГО» до ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», зокрема «З операційної безпеки» в періоді з липня по грудень 2024 року.

Проведеним аналізом встановлено, що команди, надані черговим диспетчером НЕК «УКРЕНЕРГО» на завантаження та розвантаження з грифом «з операційної безпеки», не враховані у MMS.

При цьому, зміна навантаження ГЕС/ГАЕС відповідно до команд диспетчера з грифом «з операційної безпеки» та команд центрального регулятора САРЧП ОЕС України не враховувалась у MMS як балансуєча електрична енергія та призвела до збільшення небалансу для ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», що призвело до фінансових втрат ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», та зміни ціни на балансуєчу електричну енергію та ціни небалансів на ринку в цілому.

Перевіркою встановлено, що в окремі години 04.07.2024 - 06.07.2024, 08.07.2024, 11.07.2024, 16.07.2024, 28.07.2024, 31.07.2024, 01.08.2024, 11.08.2024, 12.08.2024, 14.08.2024, 15.08.2024, 19.08.2024, 21.08.2024, 23.08.2024, 24.08.2024, 30.08.2024, 02.09.2024, 17.09.2024, 23.09.2024, 01.10.2024 - 06.10.2024, 08.10.2024, 12.10.2024, 22.10.2024 - 24.10.2024, 23.10.2024, 26.10.2024 - 29.10.2024, 27.10.2024, 28.10.2024, 31.10.2024, 01.11.2024 - 05.11.2024, 15.11.2024 - 21.11.2024, 23.11.2024, 28.11.2024, 29.11.2024, 01.12.2024, 02.12.2024, 09.12.2024, 13.12.2024, 14.12.2024, 16.12.2024, 22.12.2024, 23.12.2024 НЕК «УКРЕНЕРГО» надавала диспетчерські команди, які не були враховані АР у декадних звітах про розрахунки ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» за балансуєчу електричну енергію, на завантаження в обсязі 3 411,00 МВт·год та на розвантаження в обсязі 10 643,40 МВт·год.

За поясненнями Ліцензіата, наданими листом від 09.04.2025 № 01/22097, (мовою документу): «НЕК «УКРЕНЕРГО» інформувала ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» листом №01/43293 від 16.07.2024 про причини змін в обліку обсягів та оплаті електричної енергії, наданої ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» як постачальником послуг з балансування, який до 01.07.2024 ґрунтувався на вимогах п.2 Постанови НКРЕКП від 25.03.2020 №729.

А саме, зміна підходу до обліку обсягів та оплати балансуєчої електричної енергії, наданої ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», обумовлена застереженнями незалежного аудитора за результатами проведення аудиту Системи управління ринком (СУР) за період 2021 року та 2022-2023 років, які оприлюднені на корпоративному сайті НЕК «УКРЕНЕРГО» за наступним посиланням https://ua.energy/uchasnikam_rinku/market-management-system/#1695652893039-869ec10e-69bf.

Попри надані НЕК «УКРЕНЕРГО» пояснення аудитор наголосив, що підхід із застосуванням вимог п.2 постанови НКРЕКП від 25.03.2020 №729 є відхиленням від вимог Правил ринку, затверджених Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №307.

Зокрема, в аудиторському висновку за період 2021 року зазначено, що «протягом періоду перевірки частина обсягів електричної енергії, наданої одним учасником ринку, який виступає в якості СББ та постачальника послуг балансування (далі – «ППБ»), мала бути врахована як небаланс електричної енергії із застосуванням до такого обсягу електричної енергії цін небалансів (додаткова інформація викладена в Додатку 1 до нашого звіту). Компанією дані обсяги електричної енергії було визнано в якості балансуєчої електричної енергії та відповідно обліковано за ціною балансуєчої електричної енергії, що є відхиленням від зазначених вимог Правил ринку».

Також в аудиторському висновку за періоди 2022-2023 років зазначено: «Протягом періодів перевірки частина обсягів електричної енергії, наданої одним учасником ринку, який виступає в якості СББ та постачальника послуг балансування, мала бути врахована як небаланс електричної енергії із застосуванням до такого обсягу електричної енергії цін небалансів. Проте, на вимогу Постанови НКРЕКП № 729 від 25 березня 2020 року, Компанією такі обсяги електричної енергії було визнано в якості балансуєчої електричної енергії та відповідно обліковано за ціною балансуєчої електричної енергії, що є відхиленням від Критеріїв».

Відповідно до п. 4.17 Правил ринку оплата балансуючої електричної енергії здійснюється щодо акцептованих на балансуючому ринку пропозицій. Відповідно до п. 4.13.3 Правил ринку у разі відсутності відповідної заявки/пропозиції на балансуючу енергію від учасника, обладнання якого підпадає під системні обмеження, його графік змінюється за командою диспетчера з оплатою за цінами, що склались у відповідний розрахунковий період.

Отже, обсяги електричної енергії, які були акцептовані за алгоритмом балансуючого ринку, а також які підпадають під критерії акцептованих з метою врегулювання небалансу, спричиненого системними обмеженнями відповідно до п. 4.19.1 Правил ринку, обліковуються і оплачуються як балансуюча енергія.

Також відповідно до пп. 1.4 та 1.5 розділу V Кодексу системи передачі ОСП повинен застосовувати засоби регулювання частоти й активної потужності для підтримки загального балансу між генерацією та споживанням всієї синхронної області, а також для підтримки напруги в межах операційної безпеки та забезпечувати резерви реактивної потужності.

Пунктом 3.1 розділу V Кодексу системи передачі визначено, що ОСП повинен забезпечувати, щоб його система передачі постійно знаходилася в нормальному режимі, і повинен попереджувати та усувати порушення операційної безпеки, для чого ОСП повинен розробляти, готувати і застосовувати коригувальні дії з урахуванням їх доступності, достатності часу і ресурсів, необхідних для їх активації.

Відповідно до визначень Кодексу коригувальна дія – будь-який захід, вжитий ОСП з метою підтримання операційної безпеки. Відповідно до п. 4.1 розділу V Кодексу одним з типів коригувальних дій, які може застосовувати ОСП, є перерахунок графіків навантажень одиниць постачання послуг з балансування в області регулювання ОСП.

Пункти 8.1.1 та 8.1.2 Кодексу системи передачі визначають мінімальні вимоги та принципи регулювання частоти та потужності та резервів, що є обов'язковими для ОСП та Користувачів, які надають резерви потужності. Виконання вимог цих пунктів забезпечує, зокрема, підтримання частоти на номінальному рівні та ефективне використання резервів для підтримання надійної роботи ОЕС України, а також регулювання міждержавних перетоків потужності.

Крім того, відповідно до п. 8.4.1 режими системи, пов'язані з частотою системи. Для підтримання частоти в системі ОСП повинен, зокрема, здійснювати управління ОЕС України з достатніми резервами активної потужності на завантаження/розвантаження для забезпечення балансу між виробництвом та споживанням у межах своєї області регулювання, а якщо система працює в передаварійному режимі через недостатню кількість резервів активної потужності відповідно, ОСП повинен у тісній співпраці з іншими ОСП своєї синхронної області та ОСП інших синхронних областей вжити заходів для відновлення і заміни необхідних рівнів активних резервів потужності. Для цього ОСП має право вимагати від користувачів системи передачі/розподілу зміни виробництва або споживання електричної енергії в межах своєї області управління, щоб зменшити або усунути порушення вимог, що стосуються резерву активної потужності.

При цьому пунктом 4.3.1 Правил ринку передбачено, що ОСП зобов'язаний у тому числі керувати балансуючим ринком та досягати результатів диспетчеризації в реальному часі через ППБ, а також формувати та видавати ППБ відповідні диспетчерські команди.

Відповідно до п. 1.5 розділу VII Кодексу системи передачі усі оперативні команди і розпорядження ОСП, які надаються ним при виконанні функцій з диспетчерського управління, підлягають беззаперечному виконанню користувачами системи передачі/розподілу, за винятком випадків, передбачених пунктом 4.11 глави 4 (виконання яких пов'язане з порушенням правил охорони праці та створює загрозу здоров'ю і життю людей, а також виконання яких може призвести до пошкодження обладнання та/або зниження рівня безпеки ядерної установки АЕС). Порядок видачі диспетчерських команд та інших типів розпоряджень визначений у главі 4.18 Правил ринку.

З огляду на наведене вище, потреба у діях диспетчера ОСП, які позначені грифом «аварійно» та «з операційної безпеки», ґрунтується виключно на аналізі оперативної ситуації, яка діяла на той момент.

Відповідно до пунктів 4.10.2 та 4.10.3 Правил ринку усі ППБ, за винятком окремих категорій, визначених у п. 4.10.4 Правил ринку, зобов'язані подавати пропозиції на балансуєчу електричну енергію на завантаження та розвантаження для кожної одиниці надання послуг з балансування з урахуванням зобов'язань щодо надання допоміжних послуг та технічного мінімуму (для пропозицій на розвантаження) Пункт 4.10.4 визначає виробників, споживачів, ОУЗЕ та агрегаторів, які мають право (але не зобов'язані) подавати пропозиції на балансуєчу енергію на завантаження та розвантаження по кожній одиниці надання послуг. Зокрема, підпункт 1) зазначає, що виробники ВДЕ щодо генеруючих одиниць за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною (щодо пропозицій на завантаження).

Хоча ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» і здійснює виробництво електроенергії з відновлюваних джерел (водні ресурси річок), однак на ринку електроенергії є постачальником послуг балансування і не підпадає під критерії п. 4.10.4 Правил ринку, а отже має зобов'язання подавати пропозиції на балансуєчу електричну енергію на завантаження відповідно до п. 4.10.2 та 4.10.3 Правил ринку.

Відповідно до п. 4.13.3 Правил ринку у разі відсутності відповідної заявки/пропозиції на балансуєчу енергію від учасника, обладнання якого підпадає під системні обмеження, його графік змінюється за командою диспетчера з оплатою за цінами, що склались у відповідний розрахунковий період. Обсяги електричної енергії, які були акцептовані за алгоритмом балансуєчого ринку, а також які підпадають під критерії п. 4.13.3 Правил ринку, обліковуються і оплачуються як балансуєча енергія.

При цьому, Правила ринку не містять положення щодо врахування як балансуєчої обсягів електричної енергії, на які не були подані пропозиції учасником ринку, якщо під час коригувальних дій диспетчера це обладнання не підпадало під системні обмеження. Тому такі обсяги обліковуються поза алгоритмом балансуєчого ринку, не відповідають визначенню балансуєчої енергії і враховуються як небаланси учасника ринку.

Зокрема, в окремі розрахункові періоди торгових днів, які вказувалися у відповідних зверненнях ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», відповідних пропозицій від ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» на балансуєчу енергію подано не було. При цьому в зазначені розрахункові періоди обладнання ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» не підпадало під системні обмеження, що діяли у регіоні. Зміна навантаження була виконана з метою забезпечення балансу потужності в енергосистемі, забезпечення необхідних обсягів резервів та регулювання міждержавних перетоків потужності.

Таким чином обсяги електроенергії в окремі розрахункові періоди у торгові дні, зазначені у додатках до листів ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», не є балансуєчою енергією і відповідно не можуть бути оплачені за ціною балансуєчої енергії.».

Департамент енергоринку службовою запискою від 15.04.2025 № 395/22-25 зазначає (мовою документу): «...з питання неврахування ОСП виконаних ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» диспетчерських команд, наданих у 2024 році, поза системою управління ринком, як балансуєчої електричної енергії; та щодо не створення НЕК «УКРЕНЕРГО» відповідно до пункту 4.13.2 Правил ринку автоматичних пропозицій на балансуєчу електричну енергію в системі управління ринком, пропонуємо, відповідно до пункту 1 частини першої та пункту 1 частини другої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у межах здійснення заходів державного регулювання, зобов'язати НЕК «УКРЕНЕРГО» здійснювати дії щодо врахування в якості балансуєчої електричної енергії додатково відпущеної або не відпущеної ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії за результатами виконання диспетчерських команд НЕК «УКРЕНЕРГО», у тому числі, здійснити дії щодо врахування в якості балансуєчої електричної енергії додатково відпущеної або не відпущеної ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії за результатами виконання у період з липня по грудень 2024 року (включно) диспетчерських команд НЕК «УКРЕНЕРГО» (про що у строк до 15.06.2025 письмово повідомити (з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів) НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області).».

2	підпункту 8 пункту 2.3 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії підпункту 34 пункту 2.3 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії	в частині обов'язку ліцензіата виконувати умови договорів, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, а саме: пункту 5.4 Типового договору про участь у балансуєчому ринку, що є додатком 7 до Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307, яким встановлено обов'язок ОСП здійснювати вчасно та в повному обсязі оплату проданої ППБ балансуєчої електричної енергії на умовах, визначених Правилами ринку та цим Договором; пункту 7.7.4 глави 7.7 розділу VII Правил ринку, яким визначено, що оплата платіжного документа з банківського рахунку АР на банківський рахунок учасника ринку здійснюється протягом чотирьох робочих днів з дати направлення рахунка. щодо обов'язку ліцензіата забезпечувати роботу ринку допоміжних послуг та придбавати допоміжні послуги на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених статтею 69 Закону України «Про ринок електричної енергії», на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг, що затверджуються НКРЕКП, а саме: підпункту 1 пункту 7.4 Типового договору про надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності, що є додатком 3 до Правил ринку, яким встановлено обов'язок ОСП здійснювати вчасно та в повному обсязі оплату ДП на умовах, визначених цим Договором. <i>(пункт 3.22 Акта № 78, стор. 455 - 493)</i> <i>(пункт 3.24 Акта № 78, стор. 505 - 535)</i>
Положеннями розділу 1 Типового договору про участь у балансуєчому ринку, що є додатком 7 до Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №307 (далі – Типовий договір), визначено: ППБ зобов'язується надавати балансуєчу електричну енергію на завантаження або розвантаження для здійснення ОСП балансування об'єднаної енергетичної системи України. ОСП зобов'язується продавати балансуєчу електричну енергію ППБ або купувати балансуєчу електричну енергію у ППБ та отримувати оплату за продану ППБ балансуєчу електричну енергію або сплачувати кошти за куплену балансуєчу електричну енергію у ППБ відповідно до умов цього Договору та Правил ринку. 1.2. За цим Договором ППБ зобов'язується надавати балансуєчу електричну енергію на завантаження або розвантаження для здійснення ОСП балансування об'єднаної енергетичної системи України. ОСП зобов'язується продавати балансуєчу електричну енергію ППБ або купувати балансуєчу електричну енергію у ППБ та отримувати оплату за продану ППБ балансуєчу електричну енергію або сплачувати кошти за куплену балансуєчу електричну енергію у ППБ відповідно до умов цього Договору та Правил ринку.		

1.3. Надання ППБ ОСП заяви-приєднання в цілому до цього Договору (далі - заява-приєднання), що є додатком 1 до цього Договору, є погодженням пропозиції на приєднання до цього Договору, а також зобов'язанням щодо виконання Правил ринку. Заява-приєднання надається з відкладальною обставиною, якою є реєстрація ППБ ОСП.

1.4. Цей Договір укладається за умови приєднання ППБ до договору про врегулювання небалансів електричної енергії.

Пунктом 4.1 Типового договору визначено, що виставлення рахунків та оплата платежів здійснюються відповідно до процедур та у строки, визначені Правилами ринку.

Відповідно до пункту 4.4 Типового договору, 4.4. ОСП формує та направляє Акт купівлі-продажу (далі - Акт) до ППБ не пізніше 13 календарного дня місяця, наступного за розрахунковим.

Підписання Акта відбувається в електронній формі (за допомогою системи, яка забезпечує функціонування електронного документообігу з накладанням КЕП (за винятком випадків, коли використання електронного підпису прямо заборонено Законом), що забезпечує юридично значимий електронний документообіг між Сторонами та розміщений у мережі Інтернет за посиланням, або у паперовій формі шляхом підписання уповноваженою особою Акта (у разі неможливості підпису в електронній формі).

Сторонами має бути забезпечена можливість здійснення електронного документообігу шляхом реєстрації у системі, яка забезпечує функціонування електронного документообігу.

Протягом двох робочих днів з дня направлення ОСП до ППБ Акта ППБ розглядає та повертає ОСП один примірник Акта, підписаного зі своєї сторони.

Акт повинен бути підписаний Сторонами в один і той самий спосіб.

У разі незгоди із розрахунками ОСП відповідно до Акта ППБ протягом двох робочих днів надсилає ОСП обґрунтовані зауваження щодо цього Акта та ініціює спір відповідно до норм чинного законодавства. До здійснення коригування обсяг та вартість електричної енергії визначається за даними, зазначеними в Акті.

Якщо ППБ протягом двох робочих днів з дня направлення ОСП до ППБ Акта не ініціював спір та не направив до ОСП підписаний зі сторони ППБ примірник Акта, то такий Акт вважається підписаним ППБ.

Згідно пункту 4.7 Типового договору, урегулювання Сторонами взаємних зобов'язань здійснюється згідно з чинним законодавством України, у тому числі Сторонами може бути застосовано нетінг виключно шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог. Не допускається припинення взаємних зобов'язань шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог:

1) у випадку виникнення зобов'язань щодо купівлі або продажу балансуєної електричної енергії в різних декадах;

2) за відсутності взаємної згоди Сторін, яка виражається у підписанні Сторонами Акта зарахування зустрічних однорідних вимог.

Положеннями абзацу 1 пункту 5.4 Типового договору визначено обов'язок ОСП здійснювати вчасно та в повному обсязі оплату проданої ППБ балансуєної електричної енергії на умовах, визначених Правилами ринку та цим Договором.

Згідно пункту 7.2.1 глави 7.2 розділу VII Правил ринку, АР на щодакдній основі надсилає через СУР платіжний документ кожному ППБ із зазначенням суми, яка повинна бути сплачена ППБ за відповідний період за закупівлю балансуєної енергії.

АР щомісяця надсилає ППБ через СУР окремий платіжний документ із зазначенням суми плати за невідповідність, що має бути сплачена ППБ за повний місяць.

ППБ щодакдно надсилає АР платіжний документ із зазначенням суми, що повинна бути сплачена АР за відповідний період за закупівлю балансуєної енергії.

Згідно пункту 7.7.4 глави 7.7 розділу VII Правил ринку, оплата платіжного документа з банківського рахунку АР на банківський рахунок учасника ринку здійснюється протягом **чотирьох робочих днів з дати направлення рахунка.**

Перевіркою встановлено, що протягом 2024 року НЕК «УКРЕНЕРГО» було **куплено балансууючої електричної енергії** у обсязі 3 263 092,271 МВт·год на загальну вартість _____ **грн (з ПДВ)**. Відповідно до даних бухгалтерського обліку Ліцензіата у 2024 році НЕК «УКРЕНЕРГО» було **здійснено оплату** постачальникам послуг з балансування у сумі _____ **грн (з ПДВ)**. Крім того **здійснено зарахування** зустрічних однорідних вимог на загальну суму – _____ **грн (з ПДВ)**.

Станом на 31.12.2024 відповідно до даних бухгалтерського обліку Товариства обліковується **заборгованість** НЕК «УКРЕНЕРГО» перед постачальниками послуг з балансування за куплену балансууючу електричну енергію у розмірі _____ **грн (з ПДВ)** (_____ грн (з ПДВ) **станом на 01.01.2024**), у тому числі: послуги балансування - _____ **грн (з ПДВ)**, системні обмеження - _____ **грн (з ПДВ)**.

Протягом січня-грудня 2024 року, згідно актів купівлі-продажу, вартість електричної енергії проданої ППБ склала - _____ **грн (з ПДВ)**, ППБ здійснено оплату за куплену балансууючу електричну енергію на загальну суму _____ **грн (з ПДВ)**. Крім того, здійснено зарахування зустрічних однорідних вимог на загальну суму _____ **грн (з ПДВ)** та припинення взаємних зобов'язань по виставленим рахункам на загальну суму _____ **грн (з ПДВ)**.

Станом на 31.12.2024 відповідно до даних бухгалтерського обліку Ліцензіата обліковується **заборгованість ППБ** перед НЕК «УКРЕНЕРГО» за куплену ними балансууючу електричну енергію у розмірі _____ **грн (з ПДВ)**. (_____ грн (з ПДВ) **станом на 01.01.2024**).

Крім того, перевіркою встановлено, протягом періоду, що перевіряється, **НЕК «УКРЕНЕРГО» не здійснювала своєчасну оплату рахунків ППБ за балансууючу електричну енергію, порушення термінів здійснення оплати рахунків склало від 10 до 246 днів.**

За поясненнями Ліцензіата, наданими листом від 09.04.2025 № 01/22097, (мовою документу): «внаслідок значного розміру наявної заборгованості зі сторони СВБ перед оператором системи передачі, яка виникла з початку роботи нового ринку електроенергії, НЕК «УКРЕНЕРГО» не має можливості розраховуватися вчасно та у повному обсязі з усіма СВБ за електричну енергію для врегулювання небалансів та з ППБ за балансууючу електричну енергію. Так, станом на 31.12.2024 загальна заборгованість на балансууючому ринку перед НЕК «УКРЕНЕРГО» становить _____ грн з ПДВ...

Протягом 2024 р. НЕК «УКРЕНЕРГО» було здійснено заходи щодо зменшення взаємної заборгованості та підписано акти зарахування зустрічних однорідних вимог на загальну суму _____ грн з ПДВ, у тому числі за рахунками/звітами на суму _____ грн з ПДВ, а саме: відповідно до заходів, визначених підпунктом 3 пункту 2 рішення РНБО від 07.11.2023 р. «Щодо додаткових заходів із посилення стійкості функціонування енергетичної системи та підготовки національної економіки до роботи в осінньо-зимовий період 2023/24 року», наказу Міненерго від 08.01.2024 №6 «Про заходи зі зменшення взаємної заборгованості на ринку електричної енергії та постанова НКРЕКП від 22 травня 2024 №332 «Про внесення зміни до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332».

Відповідно до чинної редакції Правил ринку, які вступили в дію з 01 липня 2024 року, здійснюються погашення заборгованості за рахунок списання коштів з рахунку ескроу для фінансових гарантій та рахунків ескроу СВБ/ППБ. Кожного календарного дня здійснюються заходи передбачені п. 1.7.2 Правил ринку, а саме: направляється до уповноважених банків довідка, що містить інформацію щодо розміру простроченої заборгованості за небаланси електричної енергії.

Враховуючи вищезазначене, НЕК «УКРЕНЕРГО» вживало всіх можливих заходів для вирішення складної ситуації в межах компетенції з розрахунками на балансууючому ринку, так станом на 31.12.2024 заборгованість НЕК «УКРЕНЕРГО» по договору про врегулювання

небалансів електричної енергії перед СББ становила _____ грн з ПДВ та по договору про участь у балансуєчому ринку перед ППБ – _____ грн з ПДВ.».

З метою забезпечення надійної роботи ОЕС України та належної якості електричної енергії оператор системи передачі купує на ринкових та прозорих засадах допоміжні послуги у постачальників допоміжних послуг. Робота ринку допоміжних послуг та регулювання відносин на ньому визначається Правилами ринку. Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» та Правил ринку на ринку допоміжних послуг можуть придбаватися/надаватися допоміжні послуги для забезпечення:

- 1) регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення:
 - резервів підтримки частоти (РПЧ) (первинне регулювання);
 - резервів відновлення частоти (РВЧ) (вторинне регулювання);
 - резервів заміщення (РЗ) (третинне регулювання);
- 2) підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України, а саме:
 - послуги з регулювання напруги та реактивної потужності;
 - послуги із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій.

Вимоги до постачальників допоміжних послуг, у тому числі вимоги до електроенергетичного обладнання, необхідні для забезпечення належного надання відповідних допоміжних послуг, визначаються оператором системи передачі на основі кодексу системи передачі, правил ринку та інших нормативно-правових актів.

Купівля допоміжних послуг здійснюється на підставі договорів про надання допоміжних послуг, що укладаються на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг.

Договір про надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності, договір про надання допоміжних послуг із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій та договір про надання послуги з регулювання напруги та реактивної потужності в режимі синхронного компенсатора є договорами приєднання в розумінні статті 634 Цивільного кодексу України, умови яких мають бути прийняті іншою Стороною не інакше, як шляхом приєднання до запропонованого Договору в цілому.

Згідно пункту 3.2.1 Правил ринку кандидат у постачальники допоміжних послуг (ПДП) подає ОСП заяву щодо приєднання до договорів про надання ДП та включення до Реєстру ПДП.

Форми договорів про надання ДП (Договір про надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності, Договір про надання допоміжних послуг із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій, Договір про надання послуги з регулювання напруги та реактивної потужності в режимі синхронного компенсатора) та заяв-приєднання до них оприлюднено НЕК «УКРЕНЕРГО» на власному вебсайті у розділі «Учасникам ринку – Реєстрація учасників ринку – Договори» за посиланнями: https://ua.energy/uchasnikam_rinku/reestratsiya-uchasnykiv-rynku/dogovory/.

Також, у відповідності до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (РЗ) (третинне регулювання), погодженого постановою НКРЕКП від 08.11.2021 № 2003 (зі змінами), кандидат у ПДП подає ОСП заяву щодо приєднання до договору про надання допоміжних послуг з метою забезпечення безпеки постачання, форма якого оприлюднена НЕК «УКРЕНЕРГО» на власному офіційному вебсайті за посиланням: https://ua.energy/uchasnikam_rinku/normatyvno-pravova-baza-funktsionuvannya-novoyi-modeli-rynku-elektroenergiyi-ukrayiny/#1652204560105-f9e65bb0-e1d1, та включення до Реєстру ПДП РЗ.

Форма заяви про приєднання до зазначеного договору оприлюднюється ОСП на власному офіційному вебсайті за посиланням: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2022/05/Zayava-pryuyednannya.pdf>.

Договір про надання допоміжних послуг з метою забезпечення безпеки постачання є договором приєднання в розумінні статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України, умови якого мають бути прийняті іншою Стороною, як постачальником допоміжних послуг (для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення - третинне регулювання) з метою забезпечення безпеки постачання із

залученням енергогенеруючого обладнання, що використовує природний газ/мазут (далі – ПДП) не інакше, як шляхом приєднання до запропонованого Договору в цілому.

Згідно з частиною дванадцятою статті 69 Закону України «Про ринок електричної енергії» витрати ОСП на оплату допоміжних послуг включаються до тарифу на диспетчерське (оперативно-технологічне) управління.

ОСП придбаває ДП на недискримінаційних конкурентних засадах. Закупівля відбувається шляхом проведення аукціонів (учасники не мають інформації щодо пропозицій інших учасників). Аукціони проводяться на веб платформі MMS, яка розроблена відповідно до вимог Правил ринку.

Результати ринку допоміжних послуг за 2024 рік, відповідно до вимог пункту 3.16.3 глави 3.16 розділу III Правил ринку, розміщені на вебсайті Ліцензіата за посиланням: <https://ua.energy/dopomizhni-poslugy/#1666250760172-d792070a-58f3>.

Перевіркою встановлено, що протягом 2024 року НЕК «УКРЕНЕРГО» придбано допоміжні послуги з регулювання частоти та активної потужності (РПЧ та РВЧ) у розмірі 5 647 962,0 МВт·год на загальну вартість _____ грн (з ПДВ) та здійснено оплату за придбані допоміжні послуги з регулювання частоти та активної потужності (РПЧ та РВЧ) на суму _____ грн (з ПДВ).

Станом на 31.12.2024 за придбані допоміжні послуги з регулювання частоти та активної потужності (РПЧ та РВЧ) у 2024 році обліковується загальна заборгованість НЕК «УКРЕНЕРГО» перед контрагентами у розмірі _____ грн (з ПДВ) (_____ грн (з ПДВ) станом на 01.01.2024).

Комісією з перевірки досліджено інформацію щодо сплати НЕК «УКРЕНЕРГО» заборгованості, яка обліковувалась станом на 31.12.2024, за придбані допоміжні послуг з регулювання частоти та активної потужності у 2024 році, та **встановлено порушення вчасності та термінів оплати** послуги.

За поясненнями Ліцензіата, наданими листом від 09.04.2025 № 01/22097 (мовою документу): «Щодо заборгованості НЕК «УКРЕНЕРГО» за допоміжні послуги з регулювання частоти та активної потужності за придбані допоміжні послуги з регулювання частоти та активної потужності (РПЧ та РВЧ) та за придбані допоміжні послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (РЗ) (третинне регулювання) з метою забезпечення безпеки постачання із залученням енергогенеруючого обладнання у 2024 році, повідомляємо наступне.

Щодо порушення терміну оплати отриманих допоміжних послуг від ТОВ «ДВ НАФТОГАЗОВИДОБУВНА КОМПАНІЯ» за січень та лютий 2024 р. НЕК «УКРЕНЕРГО» отримав лист від 26.01.2024 № ДВ/01-20, що додається, в якому ТОВ «ДВ НАФТОГАЗОВИДОБУВНА КОМПАНІЯ» повідомила про тимчасовий арешт розрахункового рахунку відповідно до Договору про надання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне регулювання) від 13.06.2023 року № 0739-16013 (далі Договір) та звернулись з проханням не здійснювати відповідні оплати за надані допоміжні послуги по Договору.

Щодо порушення терміну оплати отриманих допоміжних послуг від АТ «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» за лютий 2024 р., НЕК «УКРЕНЕРГО» отримав лист від 13.03.2024 № 50-962/12-вих щодо зміни розрахункових реквізитів, що додається, в якому АТ «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» зробив технічну помилку у номері розрахункового рахунку. Листом від 18.03.2024 № 50-1001/12-вих, що додається, АТ «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» повідомив про актуальний розрахунковий рахунок, після чого ОСП було здійснено оплати за надані послуги.».

3	підпункту 33 пункту 2.3 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії	щодо обов'язку ліцензіата забезпечувати роботу ринку допоміжних послуг та придбавати допоміжні послуги на
---	---	---

	підпункту 69 пункту 2.3 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії пункту 1.11.2 глави 1.11 розділу I Правил ринку	конкурентних засадах, крім випадків, передбачених статтею 69 Закону України «Про ринок електричної енергії», на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг, що затверджуються НКРЕКП; щодо обов'язку ліцензіата здійснювати визначення обсягів допоміжних послуг та послуг зі зменшення навантаження виробниками, що здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або аукціонною ціною, для забезпечення необхідного резерву генеруючих потужностей для цілей балансування попиту та пропозиції на електричну енергію та/або застосовувати еквівалентні ринкові заходи, а саме: пункту 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку, яким передбачено, що ОСП перевіряє пропозиції ПДП на відповідність обсягам, що були перевірені відповідно до Кодексу систем передачі, з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП; яким зокрема встановлено, що система управління ринком повинна повністю відповідати операціям, передбаченим цими Правилами. <i>(пункт 3.24 Акта № 78, стор. 535 - 550)</i>
<i>Щодо перевірки пропозиції ПДП на відповідність обсягам, що були перевірені відповідно до Кодексу систем передачі, з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП</i> НЕК «УКРЕНЕРГО» у ролі ОСП відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» забезпечує роботу ринку допоміжних послуг (РДП) та придбаває допоміжні послуги (ДП) з метою дотримання операційної безпеки ОЕС України. Відповідно до пункту 3.1.1. ОСП у відкритий, прозорий і недискримінаційний спосіб закуповує ДП у учасників ринку, які набули статусу ПДП та забезпечують для ОСП доступність достатнього обсягу ДП у найбільш ефективний спосіб. Відповідно до пункту 3.11.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), постачальник допоміжних послуг (ПДП) зобов'язані подавати обов'язкові пропозиції резерву для кожного розрахункового періоду кожного торгового дня відповідно до зареєстрованих експлуатаційних характеристик і заявлених характеристик в обсягах, що не перевищують обсяги резерву, який визначений під час перевірки та проведення випробувань електроустановок ПДП з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП до ДП, відповідно до Порядку перевірки та проведення випробувань електроустановок ПДП, визначеного Кодексом системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309 (далі – КСП). Відповідно до пункту 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку, пропозиції на допоміжні послуги подаються у формі, визначеній Інструкцією користувача за типом ДП (продуктом) (далі – Інструкція). Пропозиції на ДП, подані в іншій формі, автоматично відхиляються аукціонною платформою з направленням ПДП або потенційному постачальнику допоміжних послуг обґрунтування та не розглядаються під час визначення результатів аукціону на ДП. Комісія з проведення перевірки зазначає, що до НКРЕКП надійшли листи НЕК «УКРЕНЕРГО» від 11.02.2025 № 01/8403 (вх. НКРЕКП від 11.02.2025 №4558/1-25), № 01/8404 (вх. НКРЕКП від 11.02.2025 №4555/1-25) та № 01/8405 (вх. НКРЕКП від 11.02.2025 №4552/1-25)		

(далі – Листи від 11.02.2025 №№ 01/8403, 01/8404 та № 01/8405) (Додаток до Акта в електронному вигляді) про перевищення допустимого обсягу пропозицій на ринку допоміжних АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО» відповідно.

Відповідно до інформації зазначеній у Листах від 11.02.2025 №№ 01/8403, 01/8404 та № 01/8405, під час перевірок НЕК «УКРЕНЕРГО», в межах реалізації своїх повноважень, передбачених частиною другою п. 3.13.1 Правил ринку, пропозиції ПДП на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг (ДП), ОСП були виявлені факти порушень вимог п. 3.11.1, зокрема:

з боку ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» в окремі години постачання 31.08.2024, 03.09.2024 та 04.09.2024,

з боку АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО» в окремі години постачання 21.03.2024, 22.03.2024, 24.03.2024, 25.03.2024, 28.03.2024, 29.03.2024, 10.07.2024, 14.07.2024, 25.07.2024, 31.07.2024, 07.08.2024, 10.08.2024, 18.08.2024, 19.08.2024, 23.08.2024, 30.08.2024 - 06.09.2024, 08.09.2024, 10.09.2024, 11.09.2024, 13.09.2024 - 20.09.2024, 24.09.2024 - 27.09.2024, 29.09.2024 - 11.10.2024, 14.10.2024 - 21.10.2024, 24.10.2024 - 13.11.2024, 16.11.2024, 23.11.2024 - 27.11.2024.

За результатами розгляду Листів від 11.02.2025 №№ 01/8403, 01/8404 та № 01/8405 НКРЕКП направлено НЕК «УКРЕНЕРГО» запит від 10.03.2025 № 2764/14.1.1/7-25 (Додаток до Акта в електронному вигляді) щодо надання інформації зокрема щодо (мовою документу):

«- пояснення акцептування ОСП, під час визначення результатів аукціону на ДП, пропозиції щодо надання ДП в обсязі, що перевищили обсяг, зазначений у Свідоцтвах про відповідність вимогам до надання ДП, відповідно до переліку пропозицій зазначених у Листах».

НЕК «УКРЕНЕРГО», за результатами розгляду запиту Регулятора від 10.03.2025 № 2764/14.1.1/7-25, надала НКРЕКП, листом від 18.03.2025 № 01/16718 (вх НКРЕКП від 18.03.2025 № 8459/1-25) (Додаток до Акта в електронному вигляді) пояснення акцептування ОСП, під час визначення результатів аукціону на ДП, пропозиції щодо надання ДП в обсязі, що перевищили обсяг, зазначений у Свідоцтвах про відповідність вимогам до надання ДП, відповідно до переліку пропозицій зазначених у Листах від 11.02.2025 №№ 01/8403, 01/8404 та № 01/8405, (мовою документу):

«Відповідно до пункту 3.11 Правил ринку ОСП у відкритий, прозорий і недискримінаційний спосіб закуповує ДП у учасників ринку, які набули статусу ПДП. З метою забезпечення можливості для ПДП представити пропозиції на аукціоні на ДП ОСП використовує і підтримує електронну аукціонну платформу для проведення аукціонів на ДП. Процедура проведення закупівлі описана розділом 3.15 Правил ринку, який зобов'язує ОСП визначати результати аукціону на ДП шляхом обрання найдешевших пропозицій першими до того моменту, доки чергова пропозиція на ДП повністю або частково не покриє необхідний обсяг ДП. Окремо слід зазначити, що відповідно до пункту 3.5.2 Правил ринку усі ПДП мають право подавати ОСП пропозиції щодо надання ДП в обсязі, що не перевищує обсяг, зазначений в Свідоцтві про відповідність вимогам до надання допоміжних послуг, та який відповідає вимогам Кодексу системи передачі, тобто в залежності від обраної ринкової стратегії та наявного Свідоцтва ПДП може пропонувати пропозиції на різні продукти та різні напрями закупівлі: РПЧ - симетрично; аРВч - завантаження/ розвантаження/ симетрично; рРВЧ - завантаження/ розвантаження».

За результатом проведеної процедури закупівля відповідно до пункту 3.16.2 Правил ринку ОСП не пізніше, ніж через 30 хвилин після закриття воріт аукціону на ДП повідомляє ПДП результати аукціону на ДП.

В свою чергу пункт 3.11.1 Правил ринку регламентує: *«ПДП зобов'язані подавати обов'язкові пропозиції резерву для кожного розрахункового періоду кожного торгового дня відповідно до зареєстрованих експлуатаційних характеристик і заявлених характеристик в обсягах, що не перевищують обсяги резерву, який визначений під час перевірки та проведення випробувань електроустановок ПДП з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП до ДП, відповідно до Порядку перевірки та проведення випробувань електроустановок ПДП, визначеного Кодексом системи передачі.»*

Відповідно до вимог, передбачених частиною другою пункту 3.13.1 Правил ринку, ОСП перевіряє пропозиції ПДП на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг.

У зв'язку з тим, що Правилами ринку не передбачено будь-яких заходів впливу на ПДП, що порушив вимогу пункту 3.11.1, а також не визначено алгоритм дій ОСП у разі виявлення такого порушення. НЕК «УКРЕНЕРГО» відповідно до пункту 3.12.2 Правил ринку надає Регулятору інформацію щодо ПДП, чії дії містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції або порушують чи загрожують зірвати процедури підготовки та проведення аукціонів на ДП.

Окремо слід підкреслити, що НЕК «УКРЕНЕРГО» вже неодноразово повідомляла Регулятора про невизначеність Правилами ринку дій ОСП у разі виявлення порушення вимог пункту 3.11.1 та пропонувала внести відповідні зміни в Правила ринку листами № 01/47386 від 28.12.2020 та № 01/11066 від 21.02.2025, проте така ініціатива ОСП не була підтримана.».

Відповідно до пункту 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку, пропозиції на ДП подаються у формі, визначеній Інструкцією. Пропозиції на ДП, подані в іншій формі, автоматично відхиляються аукціонною платформою з направленням ПДП або ППДП обґрунтування та не розглядаються під час визначення результатів аукціону на ДП. Оператор системи передачі перевіряє пропозиції ПДП на відповідність обсягам, що були перевірені відповідно до Кодексу систем передачі, з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП. Отже, пунктом 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку визначено не лише обов'язок ОСП перевіряти пропозиції на ДП на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг, але й визначено обов'язок аукціонної платформи відхиляти пропозиції на ДП, у випадку якщо вони не відповідають формі визначеній Інструкцією, у тому числі й при перевищенні пропозиції на ДП над обсягом, підтвердженим за результатами випробувань згідно КСП. Із Листів від № № 01/8403, 01/8404 та 01/8405 видно, що перевірку обсягу пропозицій на ДП на відповідність обсягам, що були перевірені відповідно до КСП, здійснено оператором системи передачі **вже після визначення результатів аукціонів**, а не під час перевірки пропозиції на ДП.

Ураховуючи викладене ПДП повинні подавати пропозиції на ДП виходячи із їх запланованих графіків відпуску/відбору, які не перевищують обсяг, зазначений в Свідоцтві про відповідність вимогам до надання ДП, в тому числі і у випадку подання таких пропозицій для однієї години постачання за різними напрямками закупівлі.

Перевірку пропозиції ПДП, у випадку подання таких пропозицій для однієї години постачання за різними напрямками закупівлі, на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до ДП НЕК «УКРЕНЕРГО» здійснив відповідно до принципів, що наведені у додатку до Листів від 11.02.2025 №№ 01/8403, 01/8404 та № 01/8405, які є власною розробкою НЕК «УКРЕНЕРГО» та не погоджені жодним нормативно-правовим актом або окремим рішенням НКРЕКП.

Положеннями пункту 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку передбачено можливість відхилення ОСП пропозиції ПДП, що перевищують обсяги, зазначені у відповідних Свідоцтвах про відповідність вимогам до ДП.

Таким чином, пропозиції ПДП, що перевищують обсяги, зазначені у відповідних Свідоцтвах про відповідність вимогам до ДП, в тому числі і у випадку подання таких пропозицій для однієї години постачання за різними напрямками закупівлі, мають бути відхилені аукціонною платформою, з направленням ПДП або ППДП обґрунтування, та не розглядатись під час визначення результатів аукціону на ДП.

Ураховуючи зазначене, оператор системи передачі повинен привести систему управління ринком у відповідність до положень Правил ринку, зокрема в частині проведення аукціонів на придбання ДП та повідомлення результатів аукціонів на ДП, шляхом забезпечення автоматичного відхилення пропозицій на ДП у випадку перевищенні такої пропозиції на ДП над обсягом, що підтверджений за результатами випробувань згідно КСП.

Враховуючи, що пунктом 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку визначено не лише обов'язок ОСП перевіряти пропозиції на ДП на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг, але й визначено обов'язок аукціонної

платформи відхиляти пропозиції на ДП, у випадку якщо вони не відповідають формі визначеній Інструкцією, у тому числі й при перевищенні пропозиції на ДП над обсягом, підтвердженим за результатами випробувань згідно КСП, акцептувавши у 2024 році пропозиції ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» в окремі години 31.08.2024, 03.09.2024 та 04.09.2024 та АТ «ДТЕК ДНПРОЕНЕРГО» в окремі години 02.01.2024, 08.01.2024, 11.01.2024 - 13.01.2024, 15.01.2024 - 18.01.2024, 20.01.2024 - 26.01.2024, 28.01.2024 - 31.01.2024, 04.02.2024 - 09.02.2024, 12.02.2024, 13.02.2024, 07.03.2024 - 09.03.2024, 11.03.2024 - 13.03.2024, 18.03.2024, 19.03.2024, 21.03.2024, 22.03.2024, 24.03.2024, 25.03.2024, 28.03.2024, 29.03.2024, 10.07.2024, 14.07.2024, 25.07.2024, 31.07.2024, 07.08.2024, 10.08.2024, 18.08.2024, 19.08.2024, 23.08.2024, 30.08.2024 - 06.09.2024, 08.09.2024, 10.09.2024, 11.09.2024, 13.09.2024 - 20.09.2024, 24.09.2024 - 27.09.2024, 29.09.2024 - 11.10.2024, 14.10.2024 - 21.10.2024, 24.10.2024, 25.10.2024, 28.10.2024 - 13.11.2024, 16.11.2024, 23.11.2024 - 27.11.2024 НЕК «УКРЕНЕРГО» порушено вимоги

підпункту 33 пункту 2.3 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії щодо обов'язку ліцензіата забезпечувати роботу ринку допоміжних послуг та придбавати допоміжні послуги на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених статтею 69 Закону України «Про ринок електричної енергії», на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг, що затверджуються НКРЕКП;

підпункту 69 пункту 2.3 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії щодо обов'язку ліцензіата здійснювати визначення обсягів допоміжних послуг та послуг зі зменшення навантаження виробниками, що здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або аукціонною ціною, для забезпечення необхідного резерву генеруючих потужностей для цілей балансування попиту та пропозиції на електричну енергію та/або застосовувати еквівалентні ринкові заходи, а саме:

пункту 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку, яким передбачено, що ОСП перевіряє пропозиції ПДП на відповідність обсягам, що були перевірені відповідно до Кодексу систем передачі, з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП.

Відповідно до пункту 1.11.2 глави 1.11 розділу XI Правил ринку ОСП в якості відповідального оператора системи управління ринком вибирає, встановлює, експлуатує і підтримує систему відповідно до положень цих Правил. **Система управління ринком повинна повністю відповідати операціям, передбаченим цими Правилами.**

Водночас, листами НЕК «УКРЕНЕРГО» від 11.02.2025 № 01/8403, від 11.02.2025 № 01/8404 та від 11.02.2025 № 01/8405 повідомлено, що за результатами аналізу результатів аукціонів на ДП виявлено невідповідність обсягу пропозицій на ДП, оскільки обсяг наданих ПДП пропозицій перевищував обсяг, зафіксований у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг.

При цьому, в рамках перевірки Ліцензіатом листом від 21.03.2025 № 01/17922 надано пояснення, у яких зазначено, що: «Правилами ринку не передбачено будь-яких заходів впливу на ПДП, що порушив вимогу пункту 3.11.1 Правил ринку, а також не визначено алгоритм дій ОСП у разі виявлення такого порушення, пропозиції ПДП на ДП НЕК «УКРЕНЕРГО» не відхилялись».

За поясненнями Ліцензіата, наданими листом від 09.04.2025 № 01/22097 (мовою документу): «Пункт 3.11.1 Правил ринку, регламентує: «ПДП зобов'язані подавати обов'язкові пропозиції резерву для кожного розрахункового періоду кожного торгового дня відповідно до зареєстрованих експлуатаційних характеристик і заявлених характеристик в обсягах, що не перевищують обсяги резерву, який визначений під час перевірки та проведення випробувань електроустановок ПДП з метою підтвердження їх відповідності вимогам ОСП до ДП, відповідно до процедури, визначеної Кодексом системи передачі». Виходячи з норм зазначеного пункту зобов'язання подавати пропозиції в обсягах що не перевищують визначені у Свідоцтві про відповідність покладене саме на ПДП ...

Враховуючи, що частиною першою пункту 3.13.1 не визначено відхилення пропозицій, якщо сумарна їх величина вища ніж зазначено у Свідоцтві, а кожна окрема пропозиція відповідає формі визначеною інструкцією - ОСП не має підстав відхиляти такі пропозиції.

В свою чергу частина друга пункту 3.13.1 Правил ринку, зобов'язує ОСП перевіряти пропозиції ПДП на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг.

У зв'язку з тим, що Правилами ринку не передбачено будь-яких заходів впливу на ПДП, що порушив вимогу пункту 3.11.1, а також не визначено алгоритм дій ОСП у разі виявлення такого порушення. НЕК «УКРЕНЕРГО» відповідно до пункту 3.12.2 Правил ринку надало Регулятору інформацію щодо ПДП, чиї дії містять ознаки порушень.

Додатково необхідно зазначити, що НЕК «УКРЕНЕРГО» вже неодноразово повідомляло Регулятора про невизначеність Правилами ринку дій ОСП у разі виявлення порушення вимог пункту 3.11.1 та пропонувала внести відповідні зміни в Правила ринку листами № 01/47386 від 28.12.2020 та № 01/11066 від 21.02.2025, проте така ініціатива ОСП не була підтримана.»

Департамент енергоринку службовою запискою від 15.04.2025 № 395/22-25 зазначає (мовою документа): «За результатами розгляду **пункту 3.24 Акта перевірки**, яким опрацьовано питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства України та ліцензійних умов, у частині здійснення ОСП перевірки пропозиції на допоміжні послуги на відповідність обсягам, які зафіксовані у Свідоцтві про відповідність вимогам до допоміжних послуг, та за результатами аналізу вважаємо, що наявне порушення ліцензіатом вимог Правил ринку у частині акцептування ОСП пропозиції на ДП, що подані з порушенням Правил ринку, Інструкції користувача та інших вимог.

Ураховуючи викладене, вважаємо за доцільне наголосити на необхідності НЕК «УКРЕНЕРГО» припинити порушення пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов з передачі № 1388 щодо обов'язку ліцензіата здійснювати ліцензовану діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме пункту 3.13.1 глави 3.13 розділу III Правил ринку, у частині обов'язку Ліцензіата здійснювати перевірку пропозицій ПДП на їх відповідність Свідоцтву про відповідність вимогам до допоміжних послуг до проведення аукціону, та відхиляти пропозиції на ДП, що подані з порушенням Правил ринку, Інструкції користувача та інших вимог.».

Ураховуючи викладене, з урахуванням пояснень НЕК «УКРЕНЕРГО» від 09.04.2025 № 01/22097, та згідно з Порядком (методикою) Департамент Ліцензійного контролю пропонує накласти штраф у розмірі **430 100,00 (чотириста тридцять тисяч сто) гривень** згідно розрахунку:

Фінальний розмір штрафу відповідно до акту перевірки			25 300,00				430 100,00					
			Неоподаткованих мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ)									
№ порушення	Тип порушення	Фінальний розмір штрафу, НМДГ	Фінальний розмір штрафу, грн	Максимально допустимий за законодавством розмір штрафу	Початковий розмір штрафу	Коригування розміру штрафу на тривалість порушення	Коригування розміру штрафу на пом'якшуючі обставини	Коригування розміру штрафу на обтяжуючі обставини	Коригування розміру штрафу у разі його неспівмірності вчиненому порушенню	Коригування розміру штрафу (зменшення) у разі його сплати, якщо штраф є об'єктом виконання ліцензіата	Зменшення розміру штрафу у разі порушення та наслідки порушення були повністю усунуті порушником	Округлення
1	порушення щодо надання послуг та/або взаємодії зі споживачами/ ліцензіатами НКРЕКП /третіми сторонами	5 300,00	90 100,00	1 700 000,00	85 000,00 ¹	5 100,00 ²						
2	порушення щодо тарифів/цін/плати за послуги; цільовим використанням коштів, передбачених в тарифі	14 580,00	247 860,00	1 700 000,00	170 000,00 ³	77 860,00 ⁴						
3	порушення законодавства/правил/технічних норм/спеціальних обов'язків (ПСО), встановлених режимів роботи ліцензованої діяльності	5 420,00	92 140,00	1 700 000,00	85 000,00 ⁵⁰	7 140,00 ⁶						

Щодо порушення № 1:

¹ відповідно до пункту 2.2.4 глави 2 розділу II Порядку (методики) розраховано початковий розмір штрафу на основі оцінки серйозності та характеру порушення:

максимально допустимий за законодавством розмір штрафу	грн	1 700 000,00
відсоток серйозності порушення	%	5%
коефіцієнт завданої шкоди або додаткової вигоди		1,0
Початковий розмір штрафу	грн	85 000,00

² відповідно до пункту 2.3.2 глави 2.3 розділу 2 Порядку (методики) визначення розміру штрафів **застосовано коригування початкового розміру штрафу**, розрахованого відповідно до пункту 2.3.1 глави 2.3 цього розділу, **тривалості порушення (60 днів):**

коефіцієнт коригування розміру штрафу на тривалість порушення		1,06
---	--	------

Щодо порушення № 2:

² відповідно до пункту 2.2.4 глави 2 розділу II Порядку (методики) розраховано початковий розмір штрафу на основі оцінки серйозності та характеру порушення:

максимально допустимий за законодавством розмір штрафу	грн	1 700 000,00
відсоток серйозності порушення	%	5%
коефіцієнт завданої шкоди або додаткової вигоди		2,0
Початковий розмір штрафу	грн	170 000,00

³ відповідно до пункту 2.3.2 глави 2.3 розділу 2 Порядку (методики) визначення розміру штрафів **застосовано коригування початкового розміру штрафу**, розрахованого відповідно до пункту 2.3.1 глави 2.3 цього розділу, **тривалості порушення (458 днів):**

коефіцієнт коригування розміру штрафу на тривалість порушення		1,46
---	--	------

Щодо порушення № 3:

⁹ відповідно до пункту 2.2.4 глави 2 розділу II Порядку (методики) розраховано початковий розмір штрафу на основі оцінки серйозності та характеру порушення:

максимально допустимий за законодавством розмір штрафу	грн	1 700 000,00
відсоток серйозності порушення	%	5%
коефіцієнт завданої шкоди або додаткової вигоди		1,00
Початковий розмір штрафу	грн	85 000,00

¹⁰ відповідно до пункту 2.3.2 глави 2.3 розділу 2 Порядку (методики) визначення розміру штрафів **застосовано коригування початкового розміру штрафу**, розрахованого відповідно до пункту 2.3.1 глави 2.3 цього розділу, **тривалості порушення (84 дні):**

коефіцієнт коригування розміру штрафу на тривалість порушення		1,08
---	--	------

З огляду на зазначене, пропонуємо прийняти:

1) постанову, якою:

Накласти штраф у розмірі 430 100,00 (чотириста тридцять тисяч сто) гривень на ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) за порушення Ліцензійних умов з передачі енергії та недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

2) розпорядження про усунення порушень, відповідно до якого:

Зобов'язати ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227):

1) здійснювати дії щодо врахування в якості балансууючої електричної енергії додатково відпущеної або не відпущеної ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії за результатами виконання диспетчерських команд НЕК «УКРЕНЕРГО», у тому числі до 01 червня 2025 року здійснити дії щодо врахування в якості балансууючої електричної енергії додатково відпущеної або не відпущеної ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії у період з липня по грудень 2024 року (включно) за результатами виконання диспетчерських команд НЕК «УКРЕНЕРГО», та у строк до 20 червня 2025 року повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів;

2) у строк до 01 листопада 2025 року забезпечити приведення системи управління ринком у відповідність до положень Правил ринку, зокрема в частині проведення аукціонів на придбання допоміжних послуг, а також інформування про результати таких аукціонів, шляхом забезпечення механізму автоматичного відхилення пропозицій на надання допоміжних послуг у разі перевищення такої пропозиції над обсягом, підтвердженими за результатами випробувань, що проводяться згідно з Кодексом системи передачі, затвердженим постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309, про що у строк до 20 листопада 2025 року письмово повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів;

3) у строк до 31 грудня 2025 року здійснити розрахунок із постачальниками послуг з балансування за балансууючу електричну енергію придбану у 2024 році, а також за надані допоміжні послуги постачальниками допоміжних послуг про що у строк до 20 січня 2026 року письмово повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів.

**Заступник директора Департаменту
ліцензійного контролю**

Володимир СМІКАЛОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про накладення штрафу на
НЕК «УКРЕНЕРГО» за порушення
Ліцензійних умов з передачі
електричної енергії та
недотримання вимог нормативно-
правових актів, що регулюють
функціонування ринку електричної
енергії

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у результаті розгляду __ травня 2025 року на засіданні, яке проводилось у формі відкритого слухання, Акта планової перевірки від 02 квітня 2025 року № 78, проведеної відповідно до Плану здійснення заходів державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, на 2025 рік, затвердженого постановою НКРЕКП від 13 листопада 2024 року № 1940, постанови НКРЕКП від 11 березня 2025 року № 366 «Про збільшення строку проведення планової перевірки НЕК «УКРЕНЕРГО», та посвідчень на проведення планової перевірки від 03 березня 2025 року № 102, від 04 березня 2025 року № 106, від 14 березня 2025 року № 120 та від 28 березня 2025 року № 139, встановлено, що ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) порушено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії, затверджені постановою НКРЕКП від 09 листопада 2017 року № 1388 (далі – Ліцензійні умови з передачі електричної енергії), та не дотримано вимоги нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме:

пункту 2.3 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії, а саме:

підпункт 8 у частині виконання умов договорів, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, а саме, договорів, укладених з постачальниками послуг з балансування та постачальниками допоміжних послуг,

підпункт 31 у частині придбання послуги з балансування відповідно до правил ринку на підставі договорів, укладених на основі типового договору, про участь у балансуєчому ринку, що затверджується НКРЕКП,

підпункт 33 та підпункт 34 (у редакції, що діяла до 29 серпня 2024 року) у частині забезпечення роботи ринку допоміжних послуг та придбання допоміжних послуг на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених статтею 69 Закону України «Про ринок електричної енергії», на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг, що затверджуються НКРЕКП,

підпункт 69 у частині здійснення визначення обсягів допоміжних послуг та послуг зі зменшення навантаження виробниками, що здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або аукціонною ціною, для забезпечення необхідного резерву генеруючих потужностей для цілей балансування попиту та пропозиції на електричну енергію та/або застосовувати еквівалентні ринкові заходи;

пункту 1.11.2 глави 1.11 розділу I Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), згідно з яким система управління ринком повинна повністю відповідати операціям, передбаченим цими Правилами.

Відповідно до статей 17, 19 та 22 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», статті 77 Закону України «Про ринок електричної енергії» та Порядку (методики) визначення розміру штрафів, які накладаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 29 вересня 2023 року № 1800, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Накласти штраф у розмірі 430 100 (чотириста тридцять тисяч сто) гривень на ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) за порушення Ліцензійних умов з передачі енергії та недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме:

пункту 2.3 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії, а саме:

підпункту 8 у частині укладання договорів, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконання умов цих договорів, а саме, договорів, укладених з постачальниками послуг з балансування та постачальниками допоміжних послуг,

підпункту 31 у частині придбання послуги з балансування відповідно до правил ринку на підставі договорів, укладених на основі типового договору, про участь у балансуєчому ринку, що затверджується НКРЕКП,

підпункту 33 та підпункту 34 (у редакції, що діяла до 29 серпня 2024 року) у частині забезпечення роботи ринку допоміжних послуг та придбання допоміжних послуг на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених статтею 69 Закону України «Про ринок електричної енергії», на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг, що затверджуються НКРЕКП,

підпункту 69 у частині здійснення визначення обсягів допоміжних послуг та послуг зі зменшення навантаження виробниками, що здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або аукціонною ціною, для забезпечення необхідного резерву генеруючих потужностей для цілей балансування попиту та пропозиції на електричну енергію та/або застосовувати еквівалентні ринкові заходи;

пункту 1.11.2 глави 1.11 розділу I Правил ринку, згідно з яким система управління ринком повинна повністю відповідати операціям, передбаченим цими Правилами.

Зазначена сума штрафу має бути сплачена до Державного бюджету України у 30-денний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу (код бюджетної класифікації 21081100 «Адміністративні штрафи та інші санкції»).

Ця постанова може бути оскаржена до адміністративного суду. Оскарження постанови не зупиняє її виконання.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

№ _____

Київ

Про усунення порушень
НЕК «УКРЕНЕРГО»

Відповідно до пункту 4 частини другої статті 3, частини п'ятої статті 14, пункту 5 частини четвертої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», згідно з Актом планової перевірки від 02 квітня 2025 року № 78 (далі – Акт), проведеної відповідно до Плану здійснення заходів державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, на 2025 рік, затвердженого постановою НКРЕКП від 13 листопада 2024 року № 1940, та постанови НКРЕКП від 11 березня 2025 року № 366 «Про збільшення строку проведення планової перевірки НЕК «УКРЕНЕРГО» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ВИРІШИЛА:

Зобов'язати ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) усунути порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 09 листопада 2017 року № 1388 (далі – Ліцензійні умови з передачі електричної енергії), та вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме:

пункту 2.3 Ліцензійних умов з передачі електричної енергії, а саме:

підпункту 8 у частині виконання умов договорів, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, а саме, договорів, укладених з постачальниками послуг з балансування та постачальниками допоміжних послуг,

підпункту 31 у частині обов'язку придбання послуги з балансування відповідно до правил ринку на підставі договорів, укладених на основі типового договору, про участь у балансуєчому ринку, що затверджується НКРЕКП,

підпункту 33 та підпункту 34 (у редакції, що діяла до 29 серпня 2024 року) у частині забезпечення роботи ринку допоміжних послуг та придбання допоміжних послуг на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених статтею 69 Закону України «Про ринок електричної енергії», на підставі типових договорів про надання допоміжних послуг, що затверджуються НКРЕКП,

підпункту 69 у частині визначення обсягів допоміжних послуг та послуг зі зменшення навантаження виробниками, що здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або аукціонною ціною, для забезпечення необхідного резерву генеруючих потужностей для цілей балансування попиту та пропозиції на електричну енергію та/або застосовувати еквівалентні ринкові заходи;

пункту 1.11.2 глави 1.11 розділу I Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Правила ринку), згідно з яким система управління ринком повинна повністю відповідати операціям, передбаченим цими Правилами,

для чого:

1) здійснювати дії щодо врахування в якості балансуєчої електричної енергії додатково відпущеної або не відпущеної ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» електричної енергії за результатами виконання ним диспетчерських команд НЕК «УКРЕНЕРГО», у тому числі за період з липня по грудень 2024 року (включно), про що у термін до 20 червня 2025 року повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів;

2) у термін до 01 листопада 2025 року забезпечити приведення системи управління ринком у відповідність до положень Правил ринку, зокрема в частині проведення аукціонів на придбання допоміжних послуг, а також інформування про результати таких аукціонів, шляхом забезпечення механізму автоматичного відхилення пропозицій на надання допоміжних послуг у разі перевищення такої пропозиції над обсягом, підтвердженими за результатами випробувань, що проводяться згідно з Кодексом системи передачі, затвердженим постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309, про що у термін до 20 листопада 2025 року письмово повідомити НКРЕКП та

Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів;

3) у термін до 31 грудня 2025 року здійснити розрахунки із постачальниками послуг з балансування за балансуючу електричну енергію придбану у 2024 році, а також за надані допоміжні послуги постачальниками допоміжних послуг, про що у термін до 20 січня 2026 року письмово повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів.

Це розпорядження може бути оскаржене до адміністративного суду. Оскарження розпорядження не зупиняє його виконання.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО